

SLOVENE

Cene inseratom:

Enostolna petna vrsta mali
oglas po Din. 1.— in Din. 1.50.
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po Din. 2.—, poslana itd.
po Din. 3.—.Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izveniš
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Naročnina

za državo SHS:

a) po pošti mesečno Din 12
b) dostavljena na dom
mesečno 10

za inozemstvo:

mesečno Din 20

Sobotna izdaja:

v Jugoslaviji Din 15

v inozemstvu 35

Mesečna priloga: Vestnik SHS

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 5/III.
Rekopisi se ne vračajo; nebrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 322.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran.
Ljubljanske št. 850 za naročnino in št. 349 za oglaš.
zagreb 39.011, sarajev. 7563, praško in dunaj. 24.797

Občni zbor

Jugoslovanske kmetke zveze

se bo vršil v četrtek, dne 9. novembra t. l.
ob 10. uri dopoldne v Ljubljani, v dvorani
Rokodelskega doma, Komenskega ulica,
s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in tajništva.
2. Organizacijsko poročilo.
3. Poročilo polit. položaja. Poročal
bo dr. Korošec.
4. Volitev načelstva in celotnega od-
bora.
5. Sprememba pravil.
6. Sklepanje o zavarovalnicah za ži-
vino.
7. Poročilo o stanju našega združni-
štva in o naših gospod. nalogah.
8. Poročilo o davčni in gospodarski po-
litiki vlade in stališče JKZ.
9. Slučajnosti.

Vse Kmetke zveze pozivamo, da ta-
koj določijo svoje zastopnike, ki se bodo
občnega zbora udeležili. Eventuelne pred-
loge naj pošljejo vsaj teden dni pred ob-
čnim zborom tajništvu JKZ v Ljubljani,
Jugoslovanska tiskarna.Za načelstvo JKZ: Janez Brodar, tč.
načelnik.

Nov naskok.

Da demokratska stranka ne predstavlja
slovenskega ljudstva, je znano. Vkljub
temu je v najvažnejši ustanovi, ki nam je
še ni vzel širokogoltni centralistični vr-
tinec, v višjem šolskem svetu za Slovenijo,
izključna, neomejena gospodarica. Tam de-
mokraskoliberalno učiteljstvo s sadistič-
nim naslajanjem sejo za sejo iztrsa svoje
sovražstvo proti katoliško orientiranemu
slovenskemu ljudstvu. Dočim se uradniki
borijo za svoj vsakdanji kruh, delavci od
svojih vrat odganjajo glad in pomanjkanje
in se kmet zviija pod težo davčnih bremen,
in istem času zažiga liberalno učiteljstvo,
sedeče uzurpatorno in višjem šolskem sve-
tu, kulturnobojno bakljo ter jo s frivolnim
cinizmom meče med slovensko ljudstvo, da
bi zanetilo med njim verski razdor in ver-
sko nestrpljivost. Kulturnega boja se hoče
liberalnemu učiteljstvu.Danes je Gangl, jutri Gnus, danes tri-
zer Franchetti, jutri živinozdravnik Ribni-
kar, vselej pa do skrajnosti zagrizeni Je-
lene, ki naštagajo kot svobodomiselnih cer-
kovniki kulturnobojno bakljo. Njihovo ge-
slo je: nulla dies sine linea! Nobena seja
višjega šolskega sveta brez kulturnobojne-
ga naskoka! V zadnji seji, dne 26. t. m. je
ta nam vsiljeni višji šolski svet sklenil
Belgradu predlagati, da se ukinejo samo-
stanska učiteljska po Slovenskem.K temu predlogu je molčal, kakor k
vsem sličnim predlogom, izvirajočim iz ver-
ske mrznje, zastopnik slovenske samostoj-
ne stranke, čeprav snubi ta stranka zadnji
čas pri dr. Šusteršiču. Nepristransko, stvar-
no sta nastopila oba šolska nadzornika.
Stališče slovenskega ljudstva je odlično
brani kan. Nadrah.Quousque tandem? Kako dolgo bodo
vsiljeni nam valpeti še izrabljali potrpežli-
vo slovenskega ljudstva? Liberalno učitel-
jstvo ni nič drugega kot smrdeč tvor na
telesu našega naroda. Vso svojo moralno
nestrpljivost je pokazalo s svojimi nizkot-
nimi sklepi na Bledu, katerih se je vse
ramovalo, samo ono ne. Izzivalni predlogi
na sklepi v višjem šolskem svetu, ošabni
nastopi v okrajnih šolskih svetih, predrzne
zahteve v krajnih šolskih svetih so nam
svetli dokazi, da ta del slovenskega učitel-
jstva dviga svojo puhlo glavo ošabno med
narodom, ker je ta preveč potrpežljiv in s
samozatajevanjem trpi to gnjilobo na svo-
jem zdravem telesu.Lažje bi prenašali to staroliberalno
yugo, ako bi vsaj njih delovanje v šoli
bodo kakovosti napredovalo. Toda za vse
te brigajo, za šolo najmanj! Z vsakim dne-
vom pada nivo našega šolstva, to je soglas-
na sodba vseh objektivnih poznavalcev.
Zakaj torej še nadalje prenašati to liberal-
no nadutost? Zakaj mirno gledati vedno
ogostejše naskoke?Že dve leti nas izzivajo, mečejo roka-
vico za borbo. Sprejmemo jo! Boj liberal-
nemu učiteljstvu vsak dan in povsod! Brez
pardonov proti njim! Pri tem pa ostanemoslejkoprej prijatelji ekstenzivno in inten-
zivno dobro razvitega šolstva in slovenske-
mu narodu zvesto ostalega katoliškega učitel-
jstva!

Italija v rokah fašistov.

Fašistovski pokret, ki je po najnovej-
ših vesteh že dosegel svoj uspeh — kralj
je poveril sestavo Mussoliniju — se
je po poročilih v italijanskih listih razvijal
naslednje:V Neaplju proglašena mobilizacija fa-
šistovskih krdel je našla večino čet že pri-
pravljenih, tako da se je fašistovska voj-
ska že naslednje dni začela pomikati proti
Rimu, in sicer v treh kolonah, katerih
vsaka je štela že izpočetka po približno 30
tisoč mož. Prvi koloni, ki je odkorakala iz
Neaplja, poveljuje general Fara, toskanski
koloni poveljuje general Ceccherini, tretjo
kolono, ki je odkorakala iz Perugia in ki
obsega fašiste iz Umbrije, Marke in Ab-
ruzzov, vodi general De Bono. Vse tri ko-
lone naraščajo od ure do ure, kakor se
razvija mobilizacija.Fašisti po vseh pokrajinah in mestih
zasedajo oblasti brez resnega odpora jav-
nih straž in vojaštva, večinoma po dogovo-
ru z vojaškimi in civilnimi činitelji. Vsa
mesta so v zastavah, delavstvo ostaja mir-
no.

Rim

dela navidezno izjemo. Vse državne obla-
sti in državne ustanove so zastražene po
vojaštvu in rednih stražah. Po treh in ce-
stah so postavili strojne puške in topove.
Vendar častniki sami zatrjujejo, da imajo
vse te odredbe le namen, čuvati ugled obla-
sti in se le demonstracija, dejansko pa
da se ne bodo uporabile proti bratom. Vo-
jaštvo, tudi visoki častniki, ne prikrivajo
svojih simpatij do fašizma.

Obsednega stanja ni.

Obsedno stanje, ki je bilo baje poma-
toma že objavljeno, so po par urah prekli-
cali, češ da je kralj svoj podpis kategorič-
no odrekel. Vsekakor pa je ostala oblast
v vojaških rokah — v kolikor je seveda ni-
majo v rokah fašisti.

Kralj poveril sestavo vlade Mussoliniju.

Izprva so se odločilni krogi očividno
nameravali fašizmu kolikor toliko upirati
in kralj je najprej poveril sestavo vlade Sa-
landri. Ta pa nalogi ni bil kos, ker so fa-
šisti odklonili vsako sodelovanje, naker je
kralj poveril sestavo vlade Mussoliniju. Le-
ta je nalogu sprejel, dasi je še pred krat-
kim slovesno izjavil, da sam nikakor ne
pojde v vlado. Menda je pritiskala nanj
njegova stranka.Podrobnosti o sestavi Mussolinije vla-
de dozdaj niso znane, ve se le, da zahte-
vajo fašisti sedaj že 7 ministrskih portfel-
jev. Na vsak način menda še vedno raču-
najo na Giolittija, ki bi mu prepustili mini-
strsko predsedstvo.Po vsem tem je zelo verjetno, da do
meščanske ne pride. Pa tudi ne do fašis-
tvske diktature, kajti pred tem resno
svare fašiste tudi vse nacionalistične stran-
ke in je fašistov kolikor toliko samih strah
ogromne naloge, ki bi jih čakala, ako bi
sami prevzeli vso oblast in s tem vse delo
in vso odgovornost.

Novi položaj v Italiji in Slovani.

Sedanji težki notranji položaj v Italiji
je našel Slované v italijanskih pokrajinah
popolnoma pripravljeni. Brez omahovanja
so zavzeli naslednje stališče, ki ga je na-
sproti italijanskim časnikarjem označil
tajnik političnega društva »Educazione«
v Trstu — dr. Mikuletič:»To, kar se je zgodilo, nas samo za-
dovoljuje, kajti s prihodom fašistov na ob-
last in z njihovim vstopom v ustavni ok-
vir imajo Slovani vse pridobiti in ničesar
izgubiti. Sedaj bomo vsaj vedeli, na koga
naj se obrnemo, da zvemo, kakšnih smer-
nic naj se držimo in v slučaju potrebe bo
mogel poslanec Viliam svobodno razprav-
ljati z dr. Giunto, čuti njegove želje, pred-ložiti mu svoje pritožbe; predvsem pa bo-
mo mogli izvedeti, kaj se od nas želi. Ka-
kor smo svoj čas priznali zgodovinsko in
dovršeno dejstvo aneksije, tako priznava-
mo in sprejemamo brezpogojno novi polo-
žaj, v katerega vstopamo poslušni in spo-
štljivi pred zakonom kakor doslej. Kakor
od vsake vlade, pričakujemo tudi od te,
pravičnost in nepristranost. Ker so vodi-
telji fašistov v zadnjem času ob raznih pri-
likah opetovano povdarjali, da je cilj fa-
šizma upostava reda in pravice, trdno upa-
mo, da se bo to načelo apliciralo tudi na-
sproti Slovanom, ki tvorijo znaten del dr-
žavljanov v novih pokrajinah. Za Italijo
je sedaj predvsem potrebno, da se čim
prej ustvarijo pogoji za popoln red in nor-
malno življenje, ki sta neobhodno potreb-
na za obnovo delo v celi državi, a prav
posebno še v novih pokrajinah, ki jih je
zadnja vojna tako trdo prizadela. Pod ta-
kimi aspiracijami in v trdni nadi, da more
močna vlada te cilje z lahkoto doseči, mir-
no pristopujemo dozorevanju dogodkov.
Sploh pa mi ne zahtevamo nič drugega,
nego da moremo tudi v novem stanju stva-
ri ohraniti svojo individualnost, ne doti-
kajoč se državnih interesov, v mirnem in
prijateljskem sodelovanju z našimi ita-
lijanskimi sodeločenci.V soglasju s tem stališčem so tudi
primorski Slovani te dni razvili italijanske
trobojnice.Da so Slovani zavzeli to stališče, pri-
pisuje italijansko časopisje politični spo-
sobnosti poslanca Ščeka.Fašistovska Italija in Jugo-
slavija.Nobena tajnost ni, da je fašistovska
ost v zunanji politiki obrnjena v prvi vrsti
proti Jugoslaviji. Prva točka fašistovskega
zunanjepolitičnega programa se glasi: Uni-
čenje vseh pogodb, sklenjenih med Italijo
in Jugoslavijo glede Dalmacije in Reke.
A posl. Giunta, ki je poveljnik vseh fašis-
tvskih čet v Julijski Krajini, je v pogo-
voru s poročevalcem »Ere Nuove«
v Trstu dne 29. t. m. v tem pogledu izjavil: »Tretji
pas v Dalmaciji, ki se ni izpraznil doslej,
se tudi ne bo poslej, ker ga fašistovska dr-
žava gotovo ne bo izpraznila. Dodajem še
to: kakor hitro nam zadrski fašjo brzojavi
kakršnokoli gibanje Jugoslovancev —. Na-
daljevanje stavka je zaplenjeno, a si lahko
mislimo, kaj je napovedal Giunta.No, tudi fašisti svoje juhe ne bodo
tako vroče popili, kakor je kuhajo. Saj ima
ista »Ere Nuova«
poročilo iz Zagreba, v ka-
terem se čisto dobro označuje stališče Jugo-
slavije tako-le: »Po splošnem prepričanju
se jugoslovanska vlada po sedanjih dogo-
dkih v Italiji ne bo dala vznemiriti. Če bodo
vsa druga pota ostala brezuspešna se bo
zatekla na mednarodna mesta, da doseže
izpraznitev Sušaka in tretje cone v Dalma-
ciji, opirajoč se pri tem na rapalsko po-
godbo, na rimske dogovore in nič manj na
solidarnost male entente. V ostalem je po
vseh znakih jugoslovanska vlada na meji
ukrenila raznovrstne odredbe in tam kon-
centrirala čete, da se zavaruje pred more-
bitnimi presenečenji. Gotovo pa je, da na
noben način ne bo dopustila posebnih ak-
cij nacionalistov.«

Papežev apel.

Rim, 30. okt. (Izv.) Papež Pij XI. je
poslal italijanskim škofom pismo, v kate-
rem jih s posebno toplimi besedami opo-
minja, naj v sedanjih zmedah z vso goreč-
nostjo delajo za pomirjenje duhov. Sv. oče
pravi med drugim:»Naša duša je znova globoko ožalo-
ščena spričo sedanjega težkega zla, ki pre-
ti gmotni, moralni in verski blaginji in
čimdalje bolj zavlačuje ozdravljenje glo-
bokih in bolečih ran, ki jih je vsekala
dolgoletna vojna. Zvesti svojemu poslan-stvu ljubezni, ki nam ga je poveril božji
Zveličar, čutimo zapovedujočo potrebo, da
se obrnemo na prebivalce Italije z besedo
tega plemenitega, nadnaravnega bratstva,
ki veže vse v ljubezni do te, od Boga tako
blagoslovljene zemlje, v imenu zlasti tis-
tega plemenitega, nadnaravnega bratstva,
ki v imenu našega Gospoda Jezusa Kri-
stusa veže vse sinove Italije v eno samo
družino. Na vse se obračamo z besedo sv.
Stefana (act. VIII. 26): Viris fratres estis,
at quia nocetis alterutrum?Imperialistična politika
fašizma.Poleg prve točke fašistovskega zuna-
nje-političnega programa, ki je naperjena
proti Jugoslaviji, zahtevajo fašisti: Da se
odkloni Washingtonske razorožitvene
konvencije; da se poveča italijansko voj-
no brodogradnja; da se zahteva del nemške
vojne odškodnine; da se anektira Dode-
kanes; da se Italija udeleži orientalske kon-
ference.Prostozidarski opomin
fašistom.Rim, 30. okt. (Izv.) »Giornale d'Ita-
lia«
priobčuje okrožnico, ki jo je pravkar
izdal prostozidarski veliki mojster Domi-
zio Torrigiani. Okrožnica spominja, kako
se je prostozidarstvo že izpočetka izreklo,
da med fašistovskimi nacionalnimi in fra-
masonskimi cilji ni nobenega bistvenega
nasprotja. Masonstvo smatra pokret fašiz-
ma kot pojav iz ljudstva vstajajočega na-
pora za prerodom. Fašizem ne sme pre-
zreti samo enega: da je bistvo ljudskega
teženja demokracija. Ako bi fašisti to pre-
zrli in podjarmili svobodo ali prikrasili
posamezne svoboščine, ako bi uvedli dik-
taturu, oligarhijo, potem bodo prostozidari
vedeli, kaj jim je storiti: vedeli bodo, da
so to svete stvari, za katere uči tradicija
živeti ali umreti.Potek dogodkov v Julijski
Krajini.Fašistovski pokret je našel po vsej
Julijski Krajini najboljše odmeve. Fa-
šisti so na prvi znak takoj zasedli javne
urade po vseh večjih mestih in občinah.
Na resen odpor niso nikjer našli. Oblast
je sicer prevzel general Sanna, a on se je
sporazumel s fašistovskim poveljnikom
Giunto v toliko, da bodo tako državni či-
nitelji kakor fašisti čuvali javni mir in red.

V Trstu

se je do nedelje zjutraj zbralo 3000 popo-
lnoma opremljenih fašistov. En oddelek je
pod vodstvom poveljnika Giunte ob 9. uri
dopoldne zasedel prefekturo. Nato so se
vršila pogajanja, ki so se končala z dogo-
vorom, da oslonejo oblasti, uradniki in jav-
ne straže na prefekturi; poleg njih pa tudi
fašisti. Na ta način uradi poslušajo dalje.Ponoči so bili hoteli fašisti zasesti ko-
munistično zbornico dela, a so jih javni
funkcionarji izlepa odvrgli od tega. Teko-
m dopoldneva so fašisti na ulici sežigali
izvođe »Lavoratora«
in »Educazione«. Ob pol-
enajstih so vprizorili fašisti slavnostni iz-
prevod po mestu in priredili pred Ober-
dankovo vojašnico manifestacije za kralja
in armado. Od vseh strani dohajajo v Trst
neprestano nove čete fašistov.

Vojaški poveljnik Sanna

je izdal na prebivalstvo manifest, v kate-
rem izjavlja, da je armada prevzela na-
logo, da čuva pravni red države in ukaz
zakona. Poziva vse, naj iz dolžnosti in lju-
bezni do domovine pazijo na to, da se jav-
ni red ne bo kalil.Sanna je uvedel tudi strogo preven-
tivno cenzuro za tisk.

Telefonske in brzojavne zveze

z ostalo Italijo in zunanji deželami so
prekinjene; zveze funkcionirajo le do Vid-
ma. Zveze je po vsej priliki prekinila vla-
da sama.

Po ostalem Primorju.

V Poreču, Pulju, Pazinu, Buzetu, Ko-
pru, Gorici, Trzinu, so oblasti zasedli

fašisti. Pravtako so fašisti zasedli občinski urad v Postojni; občinski svet je odstopil.

Tudi na Reki in v Zadru se vrši fašistovska mobilizacija.

NAJNOVEJŠA POROČILA.

Rim, 29. okt. (Izv.) Mussolini še ni prišel v Rim, ampak je dobil v Milan brzojavni poziv, da sestavi vlado.

Milan, 30. okt. (Izv.) Zveza arditov, bivših sobojnikov d'Annunzia, je sporočila svojim članom, naj se zadrže rezervirano, dokler jih ne pozove d'Annunzio.

Rim, 30. okt. (Izv.) Železniško ravnanje razglasa, da so vse železniške zveze, ki so bile ukinjene, zopet vzpostavljene.

Rim, 30. okt. (Izv.) Mussolini se je danes jutraj pripeljal z zrakoplovom iz Milana v Rim.

Rim, 30. okt. (Izv.) Nacionalistično časopisje poroča, da je v Laci'u (provinca okoli Rima) koncentriranih 60.000 fašistov.

Como, 30. okt. (Izv.) Fašisti so zasedli prefekturo in odredili, da se morajo ustaviti vsi provincialni listi.

Rim, 30. okt. (Izv.) Fašisti so ukinili vse zveze med južno in ostalo Italijo. Zasedli so Toscano, Umbrio in Trentino. Dalje so zasedli tudi vse strateške ceste v Juljski Benečiji, da se tako pripravijo na eventualne napade od strani Jugoslovancev. Mnogo tisoč fašistov je zbranih tudi v Milanu in na Monte Rodonto pri Rimu.

Rim, 29. okt. (Izv.) V S. Ruffillo in Veroni je prišlo do spopada med fašisti in vladnimi četami. Na obeh straneh je več mrtvih.

Genova, 30. okt. (Izv.) Fašisti so zažgali železničarski dom.

Rim, 30. okt. (Izv.) Fašisti so plakativno oklic, v katerem pravijo med drugim: Zmaga je naša. Napadi na javna poslopja se bodo smatrali kot akcija, naperjena proti Mussoliniju. Krivci bodo najstrožje kaznovani. — Razpokošenje v Rimu je mirno.

Rim, 30. okt. (Izv.) Načelnik fašistov je v Citta Vecchia pred veliko množico imel nagovor, v katerem je opominjal ljudstvo, naj ohrani mir in pozivljaj k petju kraljevske in domovinske himne. Danes dopoldne je Mussolini prispel v Rim, kjer je bil od velike množice svečano sprejet. Odšel je takoj na Kvirinal, kjer ga je kralj sprejel v avdienci. Mesto je v zastavah. Na deželi vlada mir. Vlada bo v teku par ur sestavljena.

Rim, 30. okt. (Izv.) V Tivoliju je poveljnik fašistov poslanec Bottai včeraj imel govor, v katerem je izražal nado, da italijanski vojaki ne bodo streljali na fašiste, ker prisegel, da fašisti ne bodo pustili streljati na italijansko vojaštvo.

Milan, 30. okt. (Izv.) Listi »Corriere della Sera«, »Avanti« in »Giustizia« ne smejo več izhajati.

Rim, 30. okt. (Izv.) Ko je po avdienci Mussolin odhajal s Kvirinala, ga je velika množica živahno pozdravljala. Mussolino je vzkliknil: »Državljan! Kmalu boste dobili ne le novo ministristvo, ampak tudi vladolce!

Rim, 30. okt. (Izv.) »L'Azione« poroča, da bo komunistična stranka v Italiji ustavila svoje delovanje in da bodo tudi komunistični poslanci odložili svoje mandate.

Sklepi naše vlade glede fašistov.

Belgrad, 30. oktobra. (Izv.) Danes se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri so razpravljali o zunanjih politikah in o vprašanju Reke. Sklenjeno je, da se izvrše največje mere opreznosti napram Italiji in se opozori Društvo narodov, da bo naša vlada napravila najodločnejše korake, ako bi fašisti poskušali vdreti na naše ozemlje. Na to so se reševala tekoča vprašanja, med ostalimi volitev članov glavne kontrole in imenovanje velikih županov.

Dogovor z Italijo podpisan.

KDO GA BO SEDAJ IZVRŠIL?

Belgrad, 30. okt. (Izv.) Italijanska vlada je obvestila našo vlado, kar se tiče konvencij in izvršitve rapalske pogodbe, da je treba vse to držati, ker je g. Schanzer s svojim podpisom prevzel vse obveznosti. Zato bo podpisani dogovor predložen italijanskemu parlamentu.

Belgrad, 30. okt. (Izv.) Ko je vlada dobila od našega rimskega poslanika g. Antonijevega poročilo, da je dogovor podpisan, je takoj sklicala sejo. Italijanska vlada je podpisala dogovor pred svojo demisijsko. Po tem dogovoru bi se tekom petih dni sestali delegati v Opauji in čez 7 dni bi se izvršila izpraznitev tretje cone v Dalmaciji. Ker je italijanska vlada v demisiji, se pravi nič ne ve, kdaj se bo to izvršilo. Na naših mejah je vse potrebno ukrenjeno za slučaj napada fašistov.

KONGRES DRŽAVNIH URADNIKOV

Belgrad, 30. oktobra. (Izv.) Včeraj se je tu pričel kongres državnih uradnikov iz cele države. Na kongresu so zelo kritizirali sedanjo vlado in vladne stranke, ki za uradnike niso ničesar storile. Danes se kongres nadaljuje.

Pašić končal krizo.

Belgrad, 30. okt. (Izv.) Ministrski predsednik Nikola Pašić je bil snoči na dvoru, kjer je poročal kralju o notranjem in zunanjem političnem položaju. Z ozirom na zunanji položaj in posebno na napete razmere z Italijo kakor tudi na neobhodno potrebno rešitev treh zakonov (uradniški, invalidski in zakon o vojni odškodnini) je vlada sklenila, da ne bo podala demisije. Kralj je vzel poročilo na znanje in izrazil željo, da bi se omenjeni zakoni čimprej sprejeli.

Kongres zemljoradnikov.

Banjaluka, 30. oktobra. (Izv.) Včeraj se je končal kongres zveze zemljoradnikov. Vsa poročila so bila soglasno odobrena. Izvoljen je nov izvršilni odbor stranke, kateremu je naročeno, da mora napraviti odločne korake glede akcije v Dalmaciji. Dosedanji glavni tajnik g. Komadinč je definitivno izključen iz stranke.

DR. NINČIĆ — DELEGAT NA ORIENTSKI KONFERENCI.

Belgrad, 30. okt. (Izv.) Za našega delegata na orientski konferenci v Lausanne je določen zunanji minister dr. Ninčić. Vlada bo imela par sej, na katerih bo podala dr. Ninčiću potrebne instrukcije. Pred svojim odhodom se bo dr. Ninčić sestel z bolgarskim ministrskim predsednikom Stamboliškim in grškim zunanjim ministrom Politisom.

INVALIDSKI KONGRES.

Belgrad, 30. oktobra. (Izv.) Včeraj se je nadaljeval invalidski kongres. Izvoljen je odbor 100 invalidov iz cele države, ki bo stalno deloval v

Belgradu ter bo v stiku z vlado in parlamentom, da se čimprej reši invalidsko vprašanje.

TURSKA VLADA.

Carigrad, 30. oktobra. (Izv.) Dvojne vlade v turški državi bo konec. S tem, da bo angorska skupščina priznala sultana, je to vprašanje za Turčijo rešeno.

Rusija povabljen na orientsko konferenco.

Moskva, 29. okt. (Izv.) Danes je zastopnik angleške vlade v imenu Anglije, Francije in Italije izročil sovjetski vladi pismeno vabilo na orientsko konferenco v Lausanne.

Reparacijska komisija v Berlinu.

Pariz, 30. okt. (Izv.) Reparacijska komisija je danes jutraj odpotovala v Berlin. Berlin, 30. oktobra. (Izv.) Člani reparacijske komisije so dospeli sem.

Rusija in zveza s Francijo in Anglijo.

Moskva, 30. okt. (Izv.) Ljening je dopisniku lista »Observer« izjavil, da polaga veliko važnost na obisk Herriotov v Moskvi. Sovjetski Rusiji je zblizanje s Francijo zaželjeno, posebno radi tega, ker to zblizanje omogoča živahne trgovske stike z največjo trgovsko državo kontinenta, Francijo. Sovjetska Rusija si želi prijateljskih vezi z Anglijo in Francijo ter bo vse storila, da se te vezi okrepe.

»Zveza delovnega ljudstva«.

(Govor poslanca dr. Gosarja na shodu v Unionu dne 27. oktobra.)

Nov pojav.

Prijatelji! Tovariši! Nastop Zveze delovnega ljudstva je pri nas, v naših razmerah nekaj novega. Mi smo bili vajeni in nešteto krat smo videli, da so se združevali in enotno nastopale, ne glede na svetovno naziranje, razne gospodarske skupine. Videli smo, da so se delavci vseh naziranj strokovno združevali in enotno nastopali v obrambo svojih interesov in da so se koalirale politične stranke za izvedbo skupnega programa. Enotnega nastopa vsega delovnega ljudstva pa do danes še nismo videli. Ta nastop je izzval pri nasprotnikih kritiko in očitke. Našli so se ljudje, ki so očitali enim in drugim neznačajnost, češ, zapustili ste svoja načela, prodali ste se.

Da se je pojavila ta kritika, je sicer čisto naravno, zakaj vsaka stvar ima svoje nasprotnike, od katerih ne moremo pričakovati pohvale. Vendar se mi zdi, da bi ne bilo odveč, če, kratko samo, pomislimo, kaj je pravzaprav na enotnem nastopu delovnega ljudstva.

Zveza.

Kaj torej pomeni »Zveza Delovnega Ljudstva«? Ime samo nam pove vse. Najprej vidimo, da imamo pred seboj neko zvezo in ne kake nove politične stranke z novo ideologijo. To se pravi: Naše krščansko delovno ljudstvo ohrani svoja načela, svoje principe in ostane tako kot je bilo. Vsi drugi, ki morda drugače mislijo, ste lahko zvesti svojim načelom kot ste bili doslej. Zveza pomenja samo to, da gremo skupaj v nekaterih stvareh, ki nas združijo. Nam so naša krščanska načela sveta, dobro pa vemo, da glede teh načel ne mislijo vsi enako. Vemo tudi, da se ta vprašanja ne bodo rešila v nobenem občinskem svetu, pa naj sedijo v njem tudi najbolj brihtni demokratje. (Odobrovanje.)

Zato mislimo, da bi bilo nespametno, če bi se delovno ljudstvo radi teh stvari cepilo, tedaj ko niso na vrsti, ko se o njih sploh ne razpravlja.

V političnem pogledu smo si že mnogo bližje. Predvsem stojimo na stališču, da naj vsakdo odloča sam, povsod kjer je prizadet. To se pravi, mi hočemo socialno samoupravo, avtonomijo. Vsak ve sam najboljše, kje ga čevlji žuli. Vsaj za naše ljudstvo je danes brezdvomno tako. Zato ni treba nobenega tretjega, da bi določil, kaj je zanj dobro in koristno. Vam se je o tem izreči, vi sami odločite, kaj vam je prav in kaj ne.

V socialnem pogledu, v pogledu družabnega reda, ki ga imamo za cilj, sicer tudi nismo edini. Mi imamo svoje naziranje, vi drugi zopet svoje. Ali čisto jasno je, da se v važnejših, praktičnih vprašanjih socialne politike popolnoma strijamo. Vsi dobro vemo, da je treba najprej pomagati tistemu, ki je največji revež, za njim pa onim, ki so sicer manj, pa vendarle nujno pomoči potrebni. Razlika v temeljnih vprašanjih ne igra tu vplivne vloge, zakaj zopet vemo vsi prav dobro, da se ta vprašanja ne bodo dala nikdar rešiti, ali vsaj, da jih noben občinski svet ne bo rešil. Od tega, ali so na magistratu sami krščanski socialci, ali pa sami komunisti, ni odvisno, ali se bo kdaj

tudi pri nas uvedel sovjetski sistem ali ne. Take razlike ne morejo vsaj pri občinskih volitvah ločiti delovnih mas. Nasprotno, čisto naravno je, da gre vse delovno ljudstvo enotno za svoje koristi v boj. Če kapitalist, kadar gre za njegove koristi, ne vprašuje ne po verskih in ne po političnih ali socialnih nazorih, marveč se svobodno zveže s tistim, s komur mu to najbolj kaže, tedaj tudi pri delovnih slojih ne smemo biti preveč tankovestni, zlasti ne tam, kjer to ni niti najmanj utemeljeno. Kar velja za kapitaliste, naj velja tudi za delovno ljudstvo! (Odobrovanje.)

Delovno ljudstvo.

Druga stvar pa je ta: naša zveza je zveza delovnega ljudstva. V nekem liberalnem listu smo danes čitali, da je manifest »Zveze Delovnega Ljudstva« anoniimen. To se pravi, da te zveze ni, oziroma da se ne ve, kdo za njo stoji. Na to pravim samo to: Želel bi, da bi bil tisti perogrižec, ki je to napisal, danes navzoč, da bi videl na lastne oči, da ima »Zveza Delovnega Ljudstva« več imen in več ljudi, kot pa vse zajedničarske in demokratske liste v Ljubljani skupaj. (Odobrovanje.)

Da, bil je čas, ko ljudstva v javnem, političnem življenju ni bilo, ko ni imelo tam nobene besede. Namesto njega je vladal »narod«, iz katerega se je pokojni Cankar tako bridko norčeval. Zastopniku tega naroda je Cankar v nekem svojem predavanju v Trstu položil v usta tole karakteristiko ljudstva: Ljudstvo je raztrgano in zakrpano, ima nagubano čelo in sovražni pogled, iz ust pa mu smrdi žganje, — ker je — kakor je Cankar ironično pristavil — šampanjce predrag. Nasprotniki, ki vprašujejo, kaj je to »Zveza Delovnega Ljudstva«, naj bi danes prišli sem, pa bi videli, kdo je tisto ljudstvo, ki jo je storilo. »Zveza Delovnega Ljudstva« je kratko rečeno zveza žuljavih rok, poštenega razuma in socialnega čutenja. Vanjo spadajo vsi, ki si služijo s poštenim delom svoj kruh: delavec, uradnik in obrtnik, sploh vsakdo, kdor produktivno ali sicer socialno koristno dela. Kdor ne dela, kdor samo lenari, kdor samo gleda, kako bi bližnjika ogoljufal ter se z njegovim delom in imetjem okoristil, zanj seveda ni mesta v Zvezi delovnega ljudstva. Ravno zato, ker je enotna fronta delovnih slojev ustvarjena, moramo ta enoten nastop pozdraviti.

Pomen te zveze.

Ko smo to stvar nekoliko razmislili, se še vprašajmo, kaj je z ugovori, ki se slišijo z leve in desne. Ali je ta zveza potrebna, koristna in dobra.

Da je potrebna in koristna, nam bo jasno če samo pomislimo, kaj bi se zgodilo, ako bi je ne bilo. V Ljubljani bi zopet zavladal kapitalizem, gospodski duh, nasilje, ter s tem v zvezi, kakor povsod, korupcija in klečeplazstvo. To se ne da — kakor vi vsi dobro veste — preprečiti na noben drug način, kakor da nastopi pri teh volitvah enotno vse delovno ljudstvo.

So pa še drugi ljudje, ki pravijo: To je vse lepo in dobro, toda kaj, če bo pri tem klerikalni zmaj Ljubljano požrl? Prijatelj, jaz ne vem, ali se bo to zgodilo ali ne. Jaz nisem klerikalnemu zmaju izmeril njegovega žrela in preizkusil njegove-

ga želodca, zato vam ne morem na to odgovoriti. Čisto jasno pa se mi zdi: Tudi če bi ta zmaj Ljubljano požrl ter prebavi vse njene palače in ljubljanski grad, demokraci in njihovi priveski mu bodo prav gotovo v želodcu obtičali. Ti so neprebavljivi. (Smeh.)

Toda to le mimogrede. Važnejše se mi zdi nekaj drugega. Kaj, če bi tega klerikalnega zmaja res izstradali ter ga pregnali iz hiš, da bi se brez strehe potepali po ulicah, ali bi zaradi tega le en sam siromak bolj sit, ali bo le en sam revež za to oblečen, ali bo le en sam vagonar ozioroma barakar dobil zato streho? Vi lahko klerikalnega zmaja če vam drago ubijete pa ne bo imel zaraditega niti en človek polnega želodca, niti eden ne bo oblečen, niti ene strehe ne bo več. Ostalo bo v pri starem, če ne bo morda še slabše. Zato ni treba skrbeti, kaj bo s klerikalnim zmajem, skrbimo rajši, da ne bo naš rod gladovl in zmrzovl, boj z zmajem pa odložimo za boljše čase.

Demokratje — ljudstvo.

Tisti, ki se nazivajo demokratje, pa ni so poznali ljudstva skozi celo našo politiko in zlasti tudi v Ljubljani ne, se danes — kakor sem rekel — naivno vprašujejo: kdo je to delovno ljudstvo, ki se je naenkrat pojavilo. Danes naj si ogledajo to čudno zver! Obenem pa naj tudi pomislijo, ali se izplača, boriti se z njo ali ne.

Zdi se mi, da bo njihov boj brezuspešen. (Klici: Tako je!) Na vas pa je, da storite vse, da se tako zgodi. V vaših rokah je, kako naj se v ljubljanski občini gospodari. Demokratje, to je tisti, ki pravijo, da naj ljudstvo vlada, vladajo pa sami, so imeli že predlogo vso oblast v rokah. Sedaj naj nastopi in prevzame oblast v svoje roke delovno ljudstvo. (Veliko odobrovanje.)

Politične novice.

+ Dve duši v narodnosocialni stranki. Ta stranka se sestavlja iz dveh delov, iz gospode, ki se je preselila iz buržujkega tabora liberalcev, in iz delavcev, ki jih je ozlovoljila politika socialdemokratskih voditeljev. Te dve struji se borita ob vsaki važnejši priliki, da dasta svoj pravec strankini politiki. Pri zadnji borbi, na katero stran se naj orientira stranka prigodoma občinskih volitev za Ljubljano, je zmagala buržujška struja liberalnih frakcijev. Potegnili so stranko na stran starih zagovornikov buržujskih predprav. Narodnosocialni delavci morajo v tej borbi igrati ponaševalno vlogo kapitalističnih lakajev, in da bi se ne zavedli, kaj so, pa jim prirejajo vsak dan cirkus, v katerem jim predstavljajo farško gonjo, lov na korarje in druge stare igre liberalnih cirkusov. Kapitalisti na družba, ki vzdržuje ta cirkus, je skrajno zadovoljna z narodnosocialno stranko.

+ Svoboda tiska. Kakor izvemo iz zanesljivega vira, je kapitalistična družba, ki finansira glavno narodnosocialno glasilo, prepovedala napadati v njem samostojno stranko in njenega ministra. Ne vemo, komu bi častitali, ali narodnosocialcem ali »Kmetijcem«.

+ »Pfui Teufel« S tem krepkim izrazom zaključuje nedeljsko »Jutro« svojo obsodbo demokratskih starinov, o katerih piše: »Najprej so metali polena v »Slovo Narod«, potem so se šli ponujati radikalom, nato pa se zatekli v Zagreb, kjer so se dali pridobiti za revizijo ustave in za obsodbo »koruptnega« režima. O tem koruptnem režimu bi se dalo še kaj reči, kdo se ne smeje, ko čuje iz ust ljudi, ki so do včeraj v tem koruptnem režimu sodelovali? Zlasti tužna je uloga dr. Ravniharja, ki je več let užival sinekuro iz rok tega režima... Do včeraj je bila ustava dobra, danes je seveda za nič. Do včeraj so bili vsi, ki so zanimali narodno jedinstvo, izdajice in lepo je bilo čitati članke g. Pustoslavca, da je treba strogega režima in pritiska proti separatistom. Danes pa g. Ravnihar in drugovi pišejo o treh narodih, ki naj se sporazumejo na reviziji ustave. Ravnihar in Fakin se sedaj lovita za besede. Ali je tega bilo treba? Tako je, kakor če se skrha zakon: potem pa pobegne zakonec trga v blato vse, kar je bilo prej sveto in pri čemer je sam sodeloval. Tu velja ne le »ein garstig Lied«, ampak veliko bolj »Pfui Teufel« »Jutro« ima to pot prav!

+ Narodni socialisti v Belgradu. Kakor javlja »Obzor« se je v Belgradu organizirala narodno-socialna stranka. Organizacijske posle bo spočetka vodil poslanec Deržić. Upajo, da bo nova stranka našla mnogo odziva zlasti med železničarji v Belgradu. — Nič pa ne vemo, skozi kakšno očala bo pogledal kakšen minister-dikal narodno-socialne železničarje.

+ Fašistovski pohod v Dalmacijo. Kakor povzemamo iz nemških listov, je opominjal na veliki fašistovski paradi v Avenzi poslanec Ciano svoje poslušalce, »naj bodo pripravljani na pohod na neznane obale v zavesti negotove vrtnice«. V resnici so »neznane obale« vsem jako dobro znane, ker danes ve ves svet, da se pripravljajo fašisti na pohod v Dalmacijo, da

prepročijo izprazniti tretje cone Corriere della Sera svari pred takimi pustolovčinami, ki utegnejo imeti za posledico mednarodne zaplete. »Poročila tiskovnega urada (laškega) vnanjega ministrstva pa priobčujo celo vrsto izjav jugoslovanskega časopisja, iz katerih sledi, da v Belgradu kretanje fašistov prav pazljivo zasledujejo in da je že vse pripravljeno, da se fašiste v tretji dalmatinski coni primerono sprejme. »Ako se to zgodi, pravi genovski »Lavoro«, »bomo imeli vojno«.

— Zlobni Masaryk. Na proslavo praznika proglašenja češke neodvisnosti je odšlo, kakor znano, tudi lepo število jugoslovanskih poslancev pod vodstvom skupščinskega predsednika dr. Lukinčiča in 3 ministrov. V svojem odgovoru na pozdrave jugoslovanske delegacije je rekel predsednik češke republike med drugim: »Vi in mi imamo nalogo, da uredimo državo z vzorno upravo.« — Pravijo, da so besede »vzorna uprava« napravile na jugoslovansko delegacijo jako ugoden vtis...

Dnevne novice.

— Wranglovcem dajo, slovenskim katoličanom jemlje. V listih beremo: Ruski srednji šoli v Ponovicah pri Litiji je podelilo ministrstvo prosvete pravico javnosti kot realni gimnaziji. To se je zgodilo v istem času, ko je višji šolski svet sklenil, naj se ukinejo samostanska ženska učiteljska. Za Wranglovce vse, za katoliške državljane nič!

— Pravkar je izšel koledar Jugoslovanske kmetijske zveze. Koledar je lično opremljen in ima bogato vsebino. V zalogi ga ima in razpošilja tajništvo Jugoslovanske kmetijske zveze v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna. V tajništvu stane 28 kron, po pošti 2 kroni več. Prodajajo ga tudi Jugoslovanska knjigarna, prodajalna Ničman, knjigarna Ilirija v Kranju, Krajec nasl. v Novem mestu in Cirilova knjigarna v Mariboru.

— Pogreša se od 26. oktobra letos tomišelski župnik g. Frančišek Gabrček. Dne 26. oktobra ob pol 7. zvečer je šel gospod župnik iz Ljubljane v Tomišelj; kaj se mu je med potjo pripetilo, ni znano.

— Narodno »izdajstvo«. V belgrajski »Pravici« od petka čitamo: »... (Na kumanovski proslavi) je (za dr. Lazar Carjem) »govoril g. Zarnik, Slovenec, na slovenskem jeziku«. — »Jutro« bo reklo: narodno »izdajstvo«. Kaj bo rekel šele g. prof. Plešič!

— Slovenščina na ameriških vseučiliščih. »Bulletin of Information« vseučilišča »Columbia« v New Yorku naznanja pod naslovom »South Slavonic«, da se predava na tem zavodu: 1. srbsko-hrvatski jezik, nižja in višja stopinja, vsak ponedeljek in vsako sredo zvečer, in 2. slovenski jezik, početno (elementary) vsak četrtek zvečer od 7. do 8. ure. Predava profesor dr. Stanojević. — Če bo »Jutro« objavilo to notico, bo dostavilo: Živele narodno edinstvo.

— Slovenec — profesor na belgrajskem vseučilišču. Za honorarnega profesorja javnega prava na belgrajskem vseučilišču na mesto dosedanjega profesorja dr. Kumanudija je izvolila posebna komisija g. dr. Štefana Sagadina, državneega svetnika.

— Direktna poštna zveza med Albanijo in našo državo je vzpostavljena. Dolej je šla pošta v Albanijo preko Italije.

— Odprst iz službe. Kakor se nam poroča, je odpuščen iz državne službe učitelj in znani publicist g. Fran Erjavec. Vzrok — neznan.

— Smrtna kosa. Po kratki mučni bolezni je v nedeljo 29. t. m. popoldne umrla gospodična Lojzika Logonder, učiteljica uršulinskih sol v Škofji Loki. Dne 27. t. m. se je po zdravnikovem nasvetu — bolna na angini — vlegla. Ker je nastopilo zastrupljenje krvi, so jo v nedeljo 29. t. m. hoteli z avtom prepeljati v Ljubljano, a med potjo je izdihnila svojo blago dušo in so jo mrtvo pripeljali na njen dom v Binklju pri Škofji Loki. Blaga in dobra Lojzika se vsem njenim bivšim sojenkam, zlasti abiturientkam L. 1920., toplo priporoča v molitve. Pogreb bo danes ob 3. uri popoldne na pokopališču v Stari Loki.

— Odlikovanje v državi. V žrebčarni na Selu pri Ljubljani. V nedeljo 29. t. m. je bil slovesno dekoriran narednik-vodnik g. Ivan Rajšp iz Voseka pri Mariboru, ki je bil poslan ob priliki poroke Nj. Vel. kralja Aleksandra I. z desetimi najlepšimi žrebci ljubljanske žrebčarne v Belgrad v svrhu vožnje pri svatovskem sprevodu. V priznanje njegovih zaslug je bil odlikovan z veliko srebrno svetinjo s krono našega kraljevskega doma in z veliko zlato svetinjo s krono od rumunskega dvora.

— Vpis naših dijakov na pruskih univerzah. Glasom razpisa min. prosvete z dne 16. okt. 1922, šteč. 6370, se sprejme na pruskih visokih šolah tekoče šolsko leto 250 naših dijakov; ako je bila komu prošnja za sprejem odbita, jo more ponoviti. Tudi za ostale pokrajine (Bavarsko, Saksosko in dr.) se objavi maksimirano število, ki bo določeno za naše dijake. Kdaj vložiti prošnjo za sprejem, naj to javi tudi neposredno ali posredno (preko nemškega poslanca) v Belgradu in dr.) našemu poslanstvu v Berlinu.

— Režim vislice. V hrvatskih listih beremo, da je bil v Tuzli obešen rudar Jurij Kerošević, ki je bil voditelj rudarjev in kmetov o priliki znanega gibanja v Bosni. Bil je obsojen na vislice, ker se mu je

očitalo, da je ubil orožnika, čeprav je dokazano, da je to izvršil v silobranu, ker je žandarmerija nepopisno postopala z ljudmi. Zato je Keroševića sarajevsko nad-sodišče predlagalo v pomiloščenje. Vlada pa je med časom, ko se je kralj mudil v inozemstvu, predlog sarajevskega nad-sodišča odbila. To se je zgodilo čisto na tihem. Zagovornik in Keroševićeva družina so za to izvedeli šele predzadnji petek. Posledna deputacija iz Tuzle v spremstvu Keroševićevega brata je došla v Belgrad 22. oktobra ter je pod vodstvom poslancev St. Baniča (Jug. klub) ter Mih. Avramovića (Zemljorad. klub) bila pri Pašiču. Prošila ga je, da bi bila sprejeta od kralja. Pašič je odgovoril, da je stvar rešena že od vlade in da se bo smutna obsodba izvršila. Isti odgovor je dal deputaciji minister pravde Marković, ki je izjavil, da Kerošević ne more biti pomilošen, ker je ubil orožnika, ki je nosilec državne oblasti. V ponedeljek se je nato oglasila pri Pašiču in Markoviću delavska deputacija. Te pa gospoda niti sprejeti nista hotela. — In Kerošević je bil obešen...

— Preureditev selake službe pri poštenu uradu Zagradec na Dol. S 1. novembrom t. l. se uvede pri poštenu uradu Zagradec na Dol. dostavljanje poštinih pošilk na novo v krajih: Breg, Zavrh in Orlika. Glede na to se razdeli selaka dostava v 4 okraje, in sicer sledeče: I. okraj: Grinovec, Kal. Ambur, Primčavas, Višnje, Bakre. Brezov dol in Kamni vrh. II. okraj: Deča vas, Drešča vas, Breg, Češene, Tolčane, Gabrovka in Kitni vrh. III. okraj: Malo Globoko, Vel. Globoko, Marinka vas, Kuželjevec, Mali in Vel. Koren. IV. okraj: Vel. Reberce, Male Reberce, Vallina vas, Zavrh in Orlika. Dostavljalo se bo v I. in IV. okraju vsak ponedeljek, sredo in petek, v II. in III. okraju pa vsak torek, četrtek in soboto.

— Tatvina. Črno pleskano kolo »Kinta«, vredno 5000 K, je bilo 30. oktobra ukradeno Francu Pervarju na Brezovici.

— Nedostojno obnašanje v cerkvi. Franc Birk iz Dol je 9. julija na Polniku med cerkvenim opravilom pred cerkvijo oponašal župnika celebranta in ga zmerjal. Obsojen je bil na 1 mesec strogega zapora.

— Jugoslovanski žurnalist v Pragi v poslednji etapi svojega potovanja okoli sveta. — Pred par dnevi je prispel v Prago urednik Milovan Rajčević iz Belgrada, ki je pred desetiimi leti stavil za 100.000 dinarjev, da bo peš ali na kolesu obiskal države vsega sveta in njih glavna mesta. L. 1913. se je odpravil na pot ter je te dni prikorakal v Prago, odkoder se vrne preko Budimpešte v domovino. Med potjo je zbiral na šestih velikih foliantih podpise vseh odličnih oseb javnega življenja v vseh državah celega sveta. Naučil se je 7 jezikov, pa tudi več knjig je izdal.

— Skesan zločinec. K vdovemu bogatemu kmetu Jakobu Milič v Gumdincih pri Osjeku je dne 28. sept. t. l. prišel za blapca 22letni Filip Mutaj. Ko je imel še tega dne opraviti v podstrešju, je tam opazil sekuro in tisti trenotek mu je prišlo na misel, da bi svojega bogatega in osamelega gospodarja ubil in potem oropal. To svojo misel je že naslednji večer na grozovit način izvršil, a njegov plen je bil skromen — našel je samo 1000 K. Nato je pobegnil, a 9. t. m. so ga orožniki izsledili in zaprli. Iz zapora je pa ušel, a te dni se je sam javil sodišču. Rekel je, da je ušel samo zato, da se je mogel pri svoji sestri še do stega najesti. Svoj zločin je v polnem obsegu priznal.

— Zasledovanje in streljanje s samokresom. Dne 1. oktobra 1922 je stal France Wolf pred hišo svoje sestre v Domžalah. Po cesti je prišel mlinar Tine Tič iz Rodice, kateri je izzival Wolfa in segel v žep po samokres, vsled česar je Wolf bežal, Tič je pa za njim dvakrat ustrelil. Tič je bil obsojen na dva meseca težke ječe.

Primorske novice.

— Dve milijardi lir za izplačilo vojnih odškodnin v Juljski krajini. Tržaški uradni list je objavil odlok, s katerim italijanska vlada dovoljuje izdajo zakladnih izkaznic za zadnji dve milijardi, ki sta določeni za izplačilo vojnih odškodnin in obnovo razdejanih pokrajin.

— Profiterka prosveta med goriškim ljudstvom. Zadnja »Goriška Straža« poroča, da prireja akad. fer. društvo »Adrija« po goriških vaseh predavanja, v katerih se napadajo in rušijo vse krščanske verske resnice. Tako je neki predavatelj v enem samem predavanju trdil, da bivanje Boga ni mogoče dokazati, da človeška duša ni neumrjoča, da je vera zgolj stvar čustva, da jo more visoko razvita vest popolnoma nadomestiti, da je Kristus kot Mohamed in Buddha le genij vesti, da med krščanstvom in drugimi verstvi ni bistvene razlike, da v kruhu ne more biti Bog itd. Taka »blagovestja« prinaša svobodomiselná akademična mladina med toliko preizkušeno goriško ljudstvo, ki bi bilo brez opore v veri in cerkvi že davno izginilo s površine zemlje. »Straža« zaključuje svoje poročilo: »Od akad. fer. društva »Adrija« odločno zahtevamo, da nadzoruje svoje predavatelje, ker sicer bi morali mi sami prevzeti to nalogo. Mi iskreno želimo skupnega sodelovanja vseh kulturnih organizacij za resnični napredek našega preizkušenega ljudstva. Toda naše sodelovanje se neha, kakor hitro se rušijo krščanski temelji, na katerih stoji vsa prava omika. Vsa odgovornost za morebitne neljube in škodljive boje pada na tisto stran, ki je žalila naša čustva in naše versko prepričanje.«

Štalserske novice.

— Po nedolžnem aretiranju. Pretekli teden je bil nakrat aretiran in z nasajenim bajonetom odveden v celjske zapore nek star pošten drž. uradnik. Državno pravdnistvo je nasledlo ovadbi neke osebe, češ, da je imenovan uradnik ponedel 93.000 K. Sedel bi go-

tovo dolgo, ko bi ne bili drugi dan merodajni činitelji podučili državnega pravdnika, da je vse v najlepšem redu. Višja sodna oblast ima priložnost opozoriti dolničnega gospoda na gotove točke kaz. pravnega reda. Oblast ni za to, da se ugodijo željam gotovih ljudi. Zadeva se bo v kratkem razjasnila.

— Pisalni stroj ukraden je bil v Mariboru odvetniku dr. F. Rosini. Pisalni stroj je bil znamke Remington. Tat je odnesel tudi stojalo in pokrivalo. Dr. Rosina je oškodovan za 45.000 K.

— Ščekel pes je oklal v Mariboru osem oseb, ki so morale vse na lečenje v Vel. Gorico.

— Šolo so morali zapreti zaradi škrlatinke v Murski Soboti.

— Vino po 26 K liter, in sicer staro, je začel v Mariboru točiti gostilničar Orovič v Petrinjski ulici. Mariborčani upajo, da bodo temu lepemu zgledu sledili kmalu tudi ostali mariborski gostilničarji.

— Brezarčni tatovi. Nekaj revni vdovi v Mariboru so tatovi ukradli edino kozo, jo na vrtu zaklali in očistili, meso pa odnesli.

Gospodarstvo.

— Zbirni trg. Na novosadski produktni borzi notirajo žito sledeče cene: pšenica 12.90—13.20 K, oves 9.60 K, ječmen 9.30 K, koruza 10.50 K, pšenična moka (št. 0) 19.00 K. — Tendence je nekoliko bolj živahna.

— Naši državni dolgi. V nedeljski številki je pričel »Jugoslovanski Lloyd« priobčevati serijo člankov o naših državnih dolgovih. Opozarjamo na te članke naše politike in vse one, ki se zanimajo za naše gospodarstvo. Na to vprašanje se še povrnemo.

— Cena pšenice v Romuniji. Romunska pšenica stane 3.50 lejev, kar odgovarja ceni 6 kron za 1 kilogram.

— Francosko posojilo Poljski. Francoska vlada je izdelala zakonski načrt o 5% posojilu Poljski v iznosu 400 milijonov frankov.

— Aggio na zlato v Bolgariji. V Bolgariji znaša aggio na zlato pri plačilih carine v papirnatih levih z oktobrom 1300% tako, da se plačuje 14 kratni (dosedaj 13 kratni) iznos postavk, določenih v carinski tarifi.

— Tarifa na vino znatno znižana. Službene novine z dne 25. oktobra javljajo, da je prometno ministrstvo razglasilo, da se zanprej vinu, ki se izvažajo iz države, zaračunava II A (mesto razred III B). Na podlagi te tarife se bo vozarja na vino pri oddaljenosti 400 km zaračunavalo od sedaj 2390 Din pri vagonu, medtem ko je znašala do sedaj 4770 Din. Znižanje znaša torej približno 50%.

— Cene žitu v Budimpešti. Cene pšenice so padle v Budimpešti na 11.400 o. K, rži na 7.100—7.200 o. K.

— Stanje papirnatega denarja v Nemčiji. Dne 20. t. m. je bilo v Nemčiji za 374.506.631.000 mark.

— Povišanje kapitala Standard Oil Company. Vacuum Oil Company, ki pripada skupini Standard Oil Company, je povišala delniško glavnico od 15 milijonov na 75 milijonov dolarjev.

BORZA.

Zagreb, 30. oktobra. (Sklep.) Devize: Pešta 2.46 —2.66, Berlin 1.35—1.65, Italija 2.48—2.52, London 272.50—277.50, New York 61.—62.—, Pariz 437 1/2 —442 1/2, Praga 1.9350—2.0150, Dunaj 8.15—8.55, Zürich 11.20—11.30. — Valute: Lira 2.48, dolar 59.50—60.50.

Curih, 30. oktobra. (Sklep.) Devize: Pešta 0.22, Berlin 0.1325, Italija 21.87, London 24.70, New York 553.50, Pariz 33.70, Praga 17.65, Dunaj 0.0073, Bukarešt 3.55, Sofija 3.80, Zagreb 2.27 1/2, Varšava 0.03 1/2, Holandska 216.—. — Valute: n. a. K 0.0077.

Dunaj, 30. oktobra. (Sklep.) Devize: Pešta 29.45, Berlin 17.60, Italija 2896.—, London 3292.—, New York 73825.—, Pariz 5164.—, Praga 2337.—, Zürich 13335.—, Sofija 499.50, Brusel 48.14, Belgija 1159.—, Zagreb 289.75, Varšava 4.75, Amsterdam 288.50.

Ljubljanske novice.

— Kandidatna lista »Zveze delovnega ljudstva« je bila vložena včeraj dopoldne kot druga. Njena skrinjica bo tedaj druga. Dr. Ravniharjeva in Bernotova lista pa tekmuje za zadnje mesto.

— Klerikalni zmaj je hotel v nedeljo popoldne obiskati Šiško. Pa ni mogel, ker se je ugreznil v ljubljanskem morastluku pred kavarno »Evropa« tako globoko v blato, da je komaj izvel iz njega svoj rep.

— Protest odvetniških kandidatov proti zak. načrtu o advokatih. Sinoči so zborovali ljubljanski odvetniški kandidati ter so sklenili oster protest proti novemu načrtu zakona o advokatih, ki določa 10letno pripravljalsko službo pri odvetnikih. Posebno se je enodušno povdajalo, da so sedanji odvetniški kandidati izgubili v svetovni vojni najmanj štiri leta. Tozadevni člen (2) zakonskega načrta o advokatih se glasi: »Odvetnik v kraljevini SHS more postati njen državljani, ki je dovršen pravnik in ki je izpolnil ostale zakonske pogoje o odvetništvu, ki je služil 7 let na sodišču ali 10 let v upravni stroki ali praktical 10 let v odvetniški pisarni. Ta leta se morejo sorazmerno preračunati in dopolniti tako, da se računa 17 mesecev administrativne ali odvetniške prakse v eno leto službe pri sodišču.«

— Kakšen rod je to? Kakor smo izvedeli, sta bila iz državnega zavoda za umobolne na Poljanskem nasipu 52 odpuščenih iz službe dva strežaja, ker sta šla v nedeljo k maši. Ker smatramo, da obisk službe božje ob nedeljah še ni noben vzrok za odpuščenje iz službe in ker je jasno, da vsi strežniki ne morejo istočasno zapustiti svojih mest, bi bili pristojni oblasti prav hvaležni, če nam to zadevo natančneje pojasni.

— Smrtna kosa. V nedeljo popoldne so pokopali višjega nadzornika južne železnice v pokoji Maksa Venediga. Na pokopališču ga je spremljala železniška godba in pevski zbor železničarjev mu je zapel »Usliši nas Gospod« in »Vigred se povrne«. Pokojnika je

zadel kap. Star je bil 75 let. Pokojni je bil izredno dobra duša, zvest somišljenik SLS. Naj počiva v miru.

— Poziv našemu dijaštvu. Odbor Glasbene Matice je sklenil, da se bodo od sedaj naprej dobivale dijaške vstopnice le v predprodaji in ne pri večerni koncertni blagajni. Zato prosimo naše dijaštvo, da kupi dijaške vstopnice za koncerte že v predprodaji in ne na večer koncerta, kjer se bodo dobivale le navadna stališča, ki pa so 1 dinar dražja. Predprodaja se vrši navadno cel teden do koncerta.

— Od danes naprej se prodajajo v pisarni Glasbene Matice v Gosposki ulici vstopnice za koncert pevskega zbora moravskih učitelj iz Brna, ki se vrši v nedeljo 5. novembra ob 8. uri zvečer v dvorani hotela Union. Sedeži so po 18, 15, 12, 10, 8 in 6 Din. Občinstvo prosimo, da v velikem številu posesti koncert naših sester iz Brna ter tako ne zamudi izrednega užitka, ki mu ga bo nudil ta zbor.

— Umrla so v Ljubljani: Olga Giontini, zasebnica, 71 let. — Adolf Vojska, drz. puškarski mojster, 25 let. — Fran Vončar, inkasant, 62 let. — Ivan Steblaj, posestnik, 66 let. — Ana Rožet, tob. delavka v pok., 84 let. — Ana Nežič, žena sprevodnika in posestnika, 62 let. — Fran Hanoušek, sluga pri knezu Windischgrätzu, 50 let.

— Uradno objavljene cene. Sobotni listi so objavili cene živilom na tukajšnjem trgu. Meso je še vedno predrago vsprico cen, ki jih mesarji plačujejo, Veliko vlogo igra pri teh cenah »po kvalitete«. Ta pojem daje trgovcu oz. mesarju popolnoma proste roke, ker vsakdo ima blago, ki je »boljše« kakovosti nego ono konkurence. Pri pogledu cen špecerjskega blaga pa je jasno, da se uradni cenovnik ravna po cenah, ki jih ima trdka A. Stacul v izložbah. To stališče je res najkomodnejše. K Staculu se pošlje organ, ki si notira posamezne cene. Doma se te cene prepišejo in razpošljejo listom. Lepo to, pa tudi ne stane mnogo truda! To pot pa je pri Staculu liter namiznega olja še vedno 88 K, dočim je drugje že ves teden po 80 K. — No, pa to so samo malenkosti!

— Umrli so in pijane. Včeraj popoldne je močna natrikan možakar peljal konja po Ahacjevi cesti. Konj je bil sprva pohleven in je z možakarjem vred meril cesto sempatja. Nazadnje je bilo pa to konju vendarle preveč. Zamahnil je z glavo na levo stran — in možakar je ležal v blatu. Konj pa je mirno šel naprej in zavlil naravnost domov. Možakar se je nekaj časa prekopicaval po blatu, končno se mu je vendarle posrečilo vstati in počasi je s krvavo glavo racal tudi on proti domu.

— Orlovski vestnik. — »Kar prifehtamo, vse zažetamo.« Pri glavnem yhodu ljubljanske stolnice stoji dan na dan z molkom v roki majhno, vse sključeno ženšče in čaka miloščine. Dobra srca — in teh je hvala Bogu še vedno dovolj — že poskrbe, da je ta miloščina razmeroma prav izdatna. Samo škoda, da jo ženica ne uporablja tako, kakor bi bilo prav, kajti z nabranimi kronicami pridno pošilja paglavce po najdražje rujno vince v bližnjo gostilno, da si malo »dušo priveže«. Kar še preostane dnevnega zaslužka, se zvečer lepo zapije, čeprav vsi obroči popokajo, saj se bera drugi dan na novo prične.

— Policijska kronika. Ob 10. zvečer dne 27. oktobra je nočni čuvaj Ivan Stirn prijel nekega moža, kateri je nesel veliko kepo premoga proti Šiški. Ker je neznanec potegnil nož, ga je izpustil. Višji stražnik Lemč je nato izsledil 3 moža, kateri so priznali, da so na državnem kolodvoru kradli premog. — Petru Brolihu v Sp. Šiški so bili ukradeni 3 panji čebel, vredni 3000 kron. — Odvetniku dr. F. Počku je bila ukradena z njegove njive na Selu večja množina zeljnatih glav. — Natakariči Fani Hrašovec je bil ukraden ženski plašč, vreden 2000 K. — Stavbeniku Ivanu Briclju je bil ukraden dvokolesni voziček.

Cerkveni vestnik.

— Cerkvena opravila za ranjke na praznik vseh svetnikov na pokopališču pri Sv. Križu in v ljubljanskih župnih cerkvah se bodo vršila sledeče: Ob treh popoldne v cerkvi sv. Križa na pokopališču slovesne večernice. Po večernici procesija na pokopališče z molitvami za ranjke pred srednjim križem. — Ob polšestih zvečer v vseh župnih cerkvah v Ljubljani najprej 1. del sv. rožnega venca, potem govor, po govoru drugi in tretji del sv. rožnega venca.

— V cerkvi sv. Jožeta je na praznik vseh svetnikov slovesna sv. maša ob 8. Izjava se Missa in F-moll s spremljevanjem instrumentov M. Brosig. Graduale: Timete Dominum in offert: Iustorum animae, zl. A. Foester. — Od 1. do 8. novembra se obhaaja v isti cerkvi osmina za duše v vica. — Vsak večer, in sicer na praznik vseh svetnikov in prihodnjo nedeljo ob 6, ob delavnikih ob 7, je kratek govor z molitvami za ranjke.

Vestnik S. K. S. Z.

— Sestanek. Vsi oni gospodje, ki so se javili kot predavatelji v okviru S. K. S. Z. se vljudno vabijo na kratek sestanek danes v torek zvečer ob 6. uri v Akademskem domu. — Odborova seja S. K. S. Z. se vrši v četrtek 2. novembra ob 6. uri v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne.

Orlovski vestnik.

— Tečajniki (za tehnični težaj) naj gotovo vzamejo s seboj zadostno odejo, da jih ponoči ne bo zeblo. Opozarjamo na to, da nam železnica kljub ponovni prošnji ni dovolila polovične noči.

— Vsak odsek prejme te dni še po dva ali tri koledarčke. Naj se gotovo razproda. Če jih zmanjka, naj jih dobe pri krožku ali obratno. Z isto pošiljateljvijo dobijo odseki in krožki brnske razglednice I. in II. serije. Razglednice za krožke so priložene odsekovni pošiljatelj. Zato naj krožki tirjajo pri odsekih del razglednic, ki je zanje določen.

Poizvedovanja.

— Zgubil se je srebrn, bisern rožni venec mimo jahalnice, po Nussid ulici do nunske cerkve. Pošten najdičelj naj ga odda proti nagradi cerkveniku nunske cerkve.

